

ค่าใช้จ่ายในการรับปริญญาบัตรของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่¹

ทิพย์วารี สุปรียศิลป์²

สุวรรณ์ ยิบมันตะสิริ³

งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรเป็นกิจกรรมที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งได้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการมอบปริญญาบัตรให้กับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มีค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ มากมาย เช่น ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าครุฑวิทยฐานะ ค่าแต่งตั้ง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายต่างๆ เหล่านี้ นอกจากจะขึ้นอยู่กับรายได้ของบัณฑิตแล้ว ยังขึ้นอยู่กับค่านิยมทางสังคมอีกด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค่าใช้จ่ายในการรับพระราชทานในการรับพระราชทานปริญญาบัตรของบัณฑิตว่าเป็นอย่างไรบ้าง ตลอดจนศึกษาถึงความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อจำนวนค่าใช้จ่ายในการรับปริญญาบัตรด้วย

สำหรับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการจัดพิธีพระราชทานปริญญาบัตรขึ้นในเดือนมกราคมของทุกปี โดยในปีการศึกษา 2545 ที่เป็นปีที่ศึกษาผ่านทางมหาวิทยาลัยได้จัดขึ้นในวันอังคารที่ 28 มกราคม 2546 นับเป็นครั้งที่ 37 ซึ่งบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรจะมีค่าใช้จ่ายมากพอสมควร เนื่องจากงานพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัดขึ้นภายหลังจากที่บัณฑิตจบการศึกษามาเป็นเวลาประมาณ 1 ปี ซึ่งบัณฑิตจำนวนมากก็ไม่ได้อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่แล้ว ดังนั้นในการมารับพระราชทานปริญญาบัตรจึงต้องมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และ

ค่าที่พักเพิ่มขึ้นมาด้วย โดยนอกจากจะเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของบัณฑิตเองแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายในส่วนของผู้ปกครองและญาติๆ ที่เดินทางมาร่วมแสดงความยินดีกับบัณฑิตอีกด้วย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถาม โดยมีบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรในวันอังคารที่ 28 มกราคม 2546 เป็นประชากรเป้าหมาย ซึ่งมีทั้งสิ้น 3,705 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน แบ่งออกเป็น

- บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 80 คน
- บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 80 คน
- บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 80 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 77.50) ทำงานเป็นข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 31.67 และร้อยละ 35.00 ตามลำดับ (ตาราง 1) มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.57) มีรายได้เฉลี่ยต่อ

¹ สรุปย่อจากรายงานการวิจัย เรื่อง บริโณคนิยมในหมู่ปัญญาชน : กรณีศึกษางานพิธีรับพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีนาคม 2546

² บัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

³ อาจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เดือนต่ำกว่า 10,000 บาท (ตารางที่ 2) บัณฑิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตที่ยังไม่ได้งานทำ ในขณะที่บัณฑิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 6,000 – 10,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตที่ทำงานเป็นข้าราชการ พนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ และบัณฑิตที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่วนบัณฑิตที่มี

รายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 10,000 – 15,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตที่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานของบริษัทเอกชน และบัณฑิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาท เป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพเป็นส่วนใหญ่

ตาราง 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ยังไม่ได้ทำงาน	54	22.50
ทำงานแล้ว		
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	76	31.67
พนักงานบริษัทเอกชน	84	35.00
ธุรกิจส่วนตัว	18	7.50
อื่นๆ	8	3.33
รวม	240	100

ตาราง 2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 6,000 บาท	58	24.17
6,000 – 10,000 บาท	73	30.42
10,001 – 15,000 บาท	61	25.41
มากกว่า 15,000 บาท	48	20.00
รวม	240	100

จากข้อมูลรายได้ของผู้ปกครอง (บิดามารดา รวมกัน) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ (เกือบ ร้อยละ 70) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 30,000 บาท ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23 ของกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.83 (ตาราง 3) และจากการศึกษา

พบว่า ผู้ปกครองของบัณฑิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาทนั้น ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย เกษตรกร หรือผู้ปกครองเสียชีวิตแล้ว ในขณะที่ผู้ปกครองของบัณฑิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทนั้น ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว

สำหรับค่าใช้จ่ายในการรับพระราชทานปริญญาบัตรของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การศึกษานี้พบว่าประกอบไปด้วยรายการที่สำคัญ ได้แก่ ค่าเดินทางทั้งของบัณฑิตและของผู้ปกครอง ค่าที่พักของบัณฑิตและผู้ปกครอง ค่าอาหาร

ระหว่างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ค่าเสื้อผ้าและ แต่งตัวซึ่งรวมค่าครุยวิทยฐานะ ค่าถ่ายรูป ค่า เลี้ยงน้องคณะ รายละเอียดของค่าใช้จ่ายเหล่านี้ (ตาราง 4)

ตาราง 3 ร้อยละของผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	55	22.91
10,000 – 20,000 บาท	65	27.09
20,001 – 30,000 บาท	46	19.17
มากกว่า 30,000 บาท	74	30.83
รวม	240	100.00

ในกลุ่มตัวอย่างนั้นมีจำนวนบัณฑิตที่เดินทางมาจากจังหวัดอื่นเพื่อรับพระราชทานปริญญาบัตรจำนวน 209 คน บัณฑิตที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่และที่ทำงานอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวน 31 คน บัณฑิตที่เดินทางจากจังหวัดอื่นเพื่อรับพระราชทานปริญญาบัตรส่วนใหญ่เดินทางมาจากจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือมากที่สุด และเดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับการเดินทางของผู้ปกครอง ที่ส่วนใหญ่เดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว ที่น่าสนใจคือค่าเดินทางของผู้ปกครองบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพสูงกว่าของผู้ปกครองบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสองเท่า และสูงกว่าของผู้ปกครองสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากกว่าสามเท่า ในขณะที่ค่าเดินทางของบัณฑิตโดยเฉลี่ยของบัณฑิตในกลุ่มตัวอย่างทั้งสามสาขาแตกต่างกันไม่มากนัก

สำหรับค่าใช้จ่ายที่พักนั้นมีบัณฑิตจำนวน 178 คนที่ต้องพำนักในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนอีก

31 คนมาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น ลำพูน ลำปาง จึงไม่ได้พำนักในจังหวัดเชียงใหม่ บัณฑิตที่ต้องพำนักในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อรับพระราชทานปริญญาบัตรนี้เกือบครึ่งพักอาศัยบ้านญาติหรือบ้านเพื่อนจึงทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไม่มากเท่าที่ควร ทั้งที่บัณฑิตต้องมารายงานตัวและเข้าร่วมซ้อมรับปริญญาเป็นเวลาประมาณอย่างน้อย 3 วันก่อนวันรับจริง สำหรับผู้ปกครองก็เช่นเดียวกันคือมากกว่าครึ่งพำนักบ้านญาติหรือบ้านเพื่อน ฉะนั้นจึงทำให้ค่าใช้จ่ายส่วนค่าที่พักไม่มากเท่าที่ควร

สำหรับค่าครุยวิทยฐานะ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นสองกรณีคือ ตัด และ เช่า ซึ่งพบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่จะใช้วิธีเช่าครุยวิทยฐานะมากกว่าตัด และในการศึกษานี้ได้คิดค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายทั้งการตัดและเช่าเข้าด้วยกันต่อบัณฑิตหนึ่งคน ค่าเฉลี่ยที่ได้ของบัณฑิตกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน คือ มากกว่า 1,000 บาทไม่มากนัก

สำหรับค่าเสื้อผ้าและแต่งตัวโดยรวมค่าชุดนักศึกษาในโอกาสพิเศษ ค่ารองเท้า ค่าแต่งหน้าและทำผม พบว่าบัณฑิตในสาขามนุษยศาสตร์มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยมากกว่าบัณฑิตในอีกสองสาขา

สำหรับค่าแต่งหน้าทำผมส่วนใหญ่เป็นของบัณฑิตหญิง บัณฑิตชายมีค่าใช้จ่ายในด้านนี้น้อยมาก ผลการศึกษาเป็นค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉลี่ยแต่ละคนมีค่าใช้จ่ายประมาณคนละ 2,100 บาท

ตาราง 4 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในการรับพระราชทานปริญญาบัตร จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ประเภทค่าใช้จ่าย (บาท)	กลุ่มสาขาวิชา		
	วิทยาศาสตร์ สุขภาพ	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	มนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์
ค่าเดินทาง			
ของบัณฑิต	1,247.33	996.75	1,175.00
ของผู้ปกครอง	3,700.00	1,860.00	1,025.00
ค่าที่พัก			
ของบัณฑิต	2,407.00	1,750.00	1,800.00
ของผู้ปกครอง	2,816.00	2,110.00	2,050.00
ค่าอาหาร	2,600.00	1,900.00	1,425.00
ค่าครูวิทยฐานะ	1,160.00	1,057.15	1,150.00
ค่าชุดนักศึกษาในโอกาสพิเศษ	306.00	570.00	887.50
ค่ารองเท้า	686.40	792.00	970.00
ค่าแต่งหน้าทำผม	966.67	734.00	524.75
ค่าฟิล์มถ่ายรูป	770.00	532.50	695.00
ค่าล้างฟิล์มและอัดรูป	1,320.00	1,215.67	1,160.00
ค่าจ้างช่างภาพถ่ายรูปนอกหอประชุม	1,166.67	666.67	633.33
ค่ารูปในหอประชุมขณะรับปริญญาบัตร	1,688.15	1,526.67	1,615.00
ค่าเลี้ยงน้องคณะ	3,100.00	2,714.28	2,928.57
อื่นๆ (เบ็ดเตล็ด)	1,050.00	-	-
รวม	24,984.22	18,426.69	18,039.15

สำหรับค่าใช้จ่ายในการถ่ายรูปทั้งหมด ทั้งนอกหอประชุมและในหอประชุมขณะรับปริญญาบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพใช้จ่ายโดยเฉลี่ยมากกว่าบัณฑิตในสาขาอีกสองสาขาของกลุ่มตัวอย่าง โดยบัณฑิตในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพใช้จ่ายเป็นค่าถ่ายรูปถึงเกือบ 5,000 บาทโดยเฉลี่ย ในขณะที่บัณฑิตในสาขาวิทยาศาสตร์และสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ใช้จ่ายค่าถ่ายรูปโดยเฉลี่ยคนละ ประมาณ 4,000 บาท ในการศึกษาค่าใช้จ่ายค่าถ่ายรูปนอกหอประชุมโดยเฉพาะค่าฟิล์มและค่าล้างฟิล์มและอัดรูปนั้นผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีประมาณค่าเนื่องจากขณะตอบแบบสอบถามยังไม่ได้ล้างฟิล์มและยังไม่ได้เข้ารับปริญญาอยู่ในช่วงซ่อมรับปริญญาดังนั้นค่าใช้จ่ายส่วนนี้อาจคาดได้ว่าต่ำกว่าเป็นจริงสำหรับค่าถ่ายรูปในหอประชุมขณะรับปริญญานั้น

เป็นค่าใช้จ่ายที่บัณฑิตทุกคนต้องมี อาจแตกต่างกันไปแล้วแต่จะเลือกแบบของรูป

สำหรับค่าเลี้ยงน้องคณะนั้น บัณฑิตส่วนน้อยที่มีค่าใช้จ่ายส่วนนี้โดยเฉลี่ยบัณฑิตแล้วบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีค่าใช้จ่ายส่วนนี้มากกว่าบัณฑิตจากอีกสองสาขาของกลุ่มตัวอย่าง บัณฑิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพยโดยเฉลี่ยยังมีค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เช่น ค่าสมาคมศิษย์เก่า ค่าบำรุงคณะ ค่าสังสรรค์เพื่อนฝูงมากกว่าบัณฑิตจากอีกสองสาขา

การศึกษาครั้งนี้ยังศึกษาถึงความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อค่าใช้จ่ายในการรับพระราชทานปริญญาบัตร พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการรับพระราชทานปริญญาบัตรอยู่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท (ตาราง 6)

ตาราง 5 ความคิดเห็นต่อจำนวนค่าใช้จ่ายในการรับพระราชทานปริญญาบัตร

ความคิดเห็นต่อจำนวนเงินที่ใช้จ่าย	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
น้อย	39	16.25
ปานกลาง	114	47.50
มาก	87	36.25
รวม	240	100.00

นอกจากนี้การศึกษานี้พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการรับพระราชทานปริญญาบัตรอยู่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท (ตาราง 6)

การรับพระราชทานปริญญาบัตรอยู่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท (ตาราง 6)

ตาราง 6 ความคิดเห็นต่อจำนวนค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

จำนวนเงินที่เหมาะสม	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	83	34.58
10,000 - 20,000 บาท	151	62.92
มากกว่า 20,000 บาท	6	2.50
รวม	240	100.00

เอกสารอ้างอิง

กฤษณ์ โกมลมิศร์. แบบแผนการใช้จ่ายบริโภคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

งานประชาสัมพันธ์ กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ทองกวาว, มกราคม 2546.

งานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานวิจัย สถาบัน ภาวะการหางานทำของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี

การศึกษา 2543 - 2544, 2545

ณัฐยา โชติโกภา. พฤติกรรมการบริโภคของแรงงานหญิงในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ.

วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ไทยรัฐ. หนังสือพิมพ์. เด็กไทยยุคไฮเทคก้าวไกลกว่าที่คิด ฟุ้งเพื่อสุดขีดพาร์บน้องต่างแดน, มกราคม 2546 : 24.

มติชนรายวัน, หนังสือพิมพ์. วิพากษ์จุฬาฯ. ธันวาคม 2545

มลฤดี เอื้อเกิดอารีย์. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รายงานการวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544

เมธิการ์ นิธิบัณฑิตเสรี. การศึกษาค่าใช้จ่ายในการต้อนรับน้องใหม่ของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานการวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544